

# БІБЛОС

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО БІБЛІОГРАФІТ

“BIBLOS”

UKRAINIAN BIBLIOGRAPHIC.

Address: “BIBLOS” 238 E. 67th St. NYC 3.

SUBSCRIPTION: ONE YEAR \$2.00

Editor N. Sydor Czartorysky, Ph. D.

diasporiana.org.ua

Ч. 2 (109)

КВІ ТЕНЬ – ЧЕРЕНІ

1965

РІК XI.

## Наш поклін і привіт

Його Еміненції

Кардинала Йосифа Сліпого

ЛЬВІВСЬКОГО АРХІЄПІСКОПА, ГАЛИЦЬКОГО МИТРОПОЛITA I ВЕРХОВНОГО АРХІЄПІСКОПА УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛІЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

ЙОГО СВЯТИСТЬ ПАПА ПАВЛО VI ІМЕНУВАВ ДНЯ  
25 СІЧНЯ 1965 Р. 27 НОВИХ КАРДИНАЛІВ. А МІЖ НИМИ  
ЕМІНЕНЦІЮ КИР ЙОСИФА СЛІПОГО – ЧЕТВЕРТОГО  
КАРДИНАЛА УКРАЇНЦЯ З ЧЕРГИ!

“Я хотів дати вам високоавторитетного провідника, якому ви могли б вповні довіряти...”



Так виглядав, закріплений тоді ж у фотографії, найважливіший момент з великої української авдієнції у Святішого Отця Папи Павла VI в Базиліці св. Петра в Римі у пропозиційний четвер 25 лютого 1965: Папа вітає Кардинала Йосифа і, тримаючи його руку у своїй, виголошує свою повну серця промову до українців.

„БУДЬТЕ ВІРНИМИ, СИЛЬНИМИ, ВІДВАЖНИМИ, ХОРОБРИМИ! ВИТРИВАЙТЕ! МОЛІТЬ БОГА І БУДЬТЕ ПЕВНІ, що УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД НЕ ЗАГИНЕ, А НАВПАКИ... ПЕРЕМОЖЕ І ЗАТРІЮМФУЄ” – ЗАЯВИВ ПАПА ПАВЛО VI У СВОЇЙ ПРОМОВІ ДО УКРАЇНЦІВ



## Огляд книжок і рецензій

Ярослава Сосенко-Острук: О Л Й., повість, Мюнхен, 1963, сторін 150-2.

Незвичайна повість "ОЛІ"- це ім'я героїні твору Ярослави Сосенко-Острук. Цю повість від початку аж до закінчення являє собою гарну композицію, події, які пов'язані між собою живими й рухливими героями, є такі свіжі й правдоподібні, що ця повість можна б сміливо назвати автобіографічною, з домішкою та доповненням живої фантазії авторки.

Повість має 28 піднаголовків, кожний з яких - це епізод з життя героїні й її оточення. Події відбуваються переважно в Україні в часі з перед 1-ї світової війни, під час війни та в час наших Визвольних Змагань. Здебільша не всі герої досягають до своїх "зрілих" днів; багато гине в час війни, а ще більше гине з рук окупантів; не всі осягають те, до чого змагали в юності. А все ж таки повість бадьора, будуюча її гідна уваги кожного читача.

М. С. Ч.

Василь Волицький: НА ЛЬВІВІ КИЇВ. Воєнні спогади 1918-1920. Торонто, 1963. В-во "Гомін України", ст. 140 ціна прим. дол. 2.50.

У Бібліотеці В-ва "Гомін України" з'явилися ці спогади, з черги, під числом 22, з мистецькою обкладинкою робити мистецьким. Біля дніжка є вони добрим вкладом для пізнання і вивчення минулих днів із Визвольних Змагань нашого народу за волю й незалежність своєї нації.

Хоч багато вже написано про ці дні слави й журби та їх фінал, а все ж таки ця книжка має дуже багато позицій ясних, свіжих та дісі майже невідомих. Ми схильні нераз поверховно або хвалити без підстави, або лаяти теж без застережень.

Ці спомини, головно для молодшого покоління будуть своєю научною лектурою, а для старіших, пригадкою про ті дні слави й розпуки; успіхів і невдач; розуму й глупоти; дисципліни й анархії; геройства й трусливості, бо так воно бувало в ті незабутні дні нашого змагу. Не встоялися ми якраз і з тих причин, що було багато "отаманів" та "республік", а не було ані одного закону про військовий примус - як служби Батьківщині.

М. Ономир

Марунчак, М. Г.: СИСТЕМА НІМЕЦЬКИХ КОНЦТАБОРІВ і ПОЛІТИКА ВИНИЩУВАННЯ В УКРАЇНІ. Вінниця, 1963. Загальна Бібліотека "УКТ"; сторін 88, ціна прим. 1.50 дол.

Появу цієї праці можна лише привітати та побажати її авторові можливості ще й поширити її і поглибити. Хоч ця праця є спробою подати документарні дані, про систему німецьких концтаборів та політику винищування в Україні, то вона є надзвичайно цінним документом часу й може та повинна бути спонукати ще живу чих свідків цих практик німецьких "надлюдів", щоб вичерпно ославити опрацюваній твір-документ нашим нащадкам, які в ніякому випадку не сміли б призабувати того трізного моменту, що його переживало наше покоління за час німецького варваризму під час 2-ї світової війни на всіх Українських Землях.

Д-р М. Сидор-Чарторийський

1-р Од. Соколушки.

**BARON. SALO WITMAYER, 1895-; THE RUSSIAN JEWS UNDER  
TSARS and SOVIETS** - New York, Macmillan Co., 1964. 427p.

( Бібліографічна Записка )

Майже в кожній праці про історію юдів можна знайти теж первісні питання про юдівсько-українські відносини, написані відмінним тоною від часів публіцистичних статей, що їх спрічають по юдівських журналах та часописах.

До таких праць слід зарахувати в першу чергу 12-ву історію юдів в Гайнріха Бреца (1817-1891) написаної німецькою мовою та виданої в Ліпську, Німеччина в рр 1853-1876, перекладену на англ. мову та видану у Філадельфії 1898 р в 6-и томах. Її пізніше перевидано аж 1949 р. 5-й том тої праці об'ємною історію юдів від "Від переслідування Хмельницького в Польщі, 1648 р., до доби її еманципації в Центральній Європі, 1870 р." Хоч у згаданому томі є загадка про переслідування Хмельницьким, юдів, то об'єктивна вина лежить за польськими вельможами, які використовували юдів по своїх маєтках на укр. землях і серед укр. селян, рабів польської захопленості шляхти, для збирання податків, адміністрації польських посілостей, включно з впусканням у церкви людей (стор. 3).

з випусканням у церкву якдіс (вор. 3).  
Другою книгою слід назвати працю Соломона Грайзеля: *Історія юдів* <sup>Виданої</sup> англ. мовою у Філадельфії 1964 р., яка від 1947 р. має вже 15 видань! Там на стор 509-554, є підрозділ *Жиди в Україні*, в якім автор представляє політичний стан юдів у Польщі після смерті династії Ягайлонів, де верх у політичній житті бере польська шляхта, яка поневолювала Україну. Автор слушно пише, що українці любили в себе свободу "степу", а Польща держала їх у ярмі та рабстві. Польська шляхта сама забавлялася, а юдів висилали завідувачами тих посі лостей, які мали своїм завданням витискати з народу гроші і тим були наражені на гнів селян. (стор. 510)

Проти польського поневолення повстає Богдан Хмельницький 1648 р., з метою в першу чергу звільнити Україну з польського ярма. В тім повстанні потерпіли польські пани, а юди, як зарядчики їх посіlostей.

Давні на ст. 714 з'явилися загадки, що в 1919-1921 рр в Україні відбулося 1200 погромів проти євреїв. Однак автор не висвітлює чим вони були заподіяні. А тоді в Україні гуляли комуністичні та білогвардійські загони, що магі своїм гаслом "Бей євреїв, спасай Росію!". Автор також не згадує про заходи Головного Отамана Симона Петлюри проти цих погромів, та не згадує теж про національну автономію для євреїв, що йому дала Україна, включно з міністрами, школами та навіть написами в єврейській мові на українських банкнотах-грошах! (карбованцях!).

Існували банкноти-гроші: (карбованці), що вже зробив проф. Колюбайського Університету Самуїл Віттмаер Барон у своїм творі: *Російські євреї під чарами і союзами*, що виданий в Нью Йорку 1964. Праця має 18 розділів, від Київської Руси, названа ще чомусь "Кіеван Раши", а не "Киеван Руа", як це називає навіть совет. історик Греков та проф. М. Грушевський. - аж до після Сталінської доби. Праця має 33 загадки про Україну, в тім і підрозділі: *Погроми України*(Українські погроми), ст. 217-222. Там автор згадує про бурхлиі роки революції 1917-1920, про скupчення юдів в Україні та про Україну, що в тому часу побоє вищем ідеології та тереном росту українського національного руху. Серед тих обставин був пригожий час для України вибороти собі як не самостійності. то бодай автономії. Панівною вествою в Україні тоді були не українці. але поляки, москалі. юди, що мали в своїх руках індустрію і великі посіlostі земельні, а по містах таке саме ж відношення було між пролетаріятом. юди не мали найменшої рациї спротивлятися українському національному змові, але, каже автор, багато юдів вбачали Україну у федерації з іншими народами "російської" республіки. Тут, це на нашу думку, якесь поміщення бо може бути лише одна російська республіка; решта - це поневолені москвинами інші народи. Автор слідно завважує, що Україна пообіцяла юдам рівні права та автономію і це не були пусті слова, бо сам автор подав багато фактів на це. На стор. 218, він пише, що ще за Керенського, 1. липня 1917 (., УПРАда в Києві назначила 3 підсекретарі для національних меншин в Україні; москалів, юдів і поляків. Декрет з 9 січня, 1918 року в першій статті, передбачав для всіх народів, що жили в Україні, право в кожнім відношенні на персонально-національну автономію. Значить, право на незалежну організацію їхнього життя за посередництвом їхніх організацій. Щі яка з тих націй не може бути позбавлена або обмежена у виконанні цих прав. Рівночасно всі три підсекретарі були підвищені до ранги міністрів України. Автор наводить заяву Арнольда Маршаліка; від травня 1919 р. в якій він стверджує об'єктивно, що Український Парламент (Центральна Рада) наділив юдів більшими правами в Україні, як вони будьколи мали в ін. європейських державах.

А. Марголін, сам київський адвокат, заступник міністра закордонних справ України та делегат України на мирові переговори в Парижі після першої Світової Війни. Автор жалує, що той став перерваний збройним нападом Москви на Україну, а Москва м'яло звертала увагу на права даних **жидам Україною**. Автор скаржиться, що українське селянство вважало **жидів** відповідальними за поневолення України. Автор слушно пише, що росіяни, приклонники старої Гвардії, уміло спрямовували невдоволених українців проти **жидів**, спасаючи такі свобі шкіру окупантів. Ше у вересні 1917 р. москали видали в Києві проклямацію, в якій закликають народ до пробудження, закидаючи все зло **жидам**. Жиди нищать нашу батьківщину "долой э чим!"

Та все ж авто не вповні поінформовані про станного часу в Україні, бо він пише, що в квітні 1918 р. уряд гетьмана П. Скоропадського, мовляв при піддержці тих реакційних сил, відкликав ті січневі декрети, але не стало йому часу на переведення цього. Цей задум виконали завойовники України, московські білі генерали Деникін, Колчак і Врангель, каже автор.

Коли в літі 1919 р. Деникін зайняв майже цілу Україну, **жиди** були загроженні.. На стор. 219. автор не слухно закидує Головному Отаманові Симонові Петлюрі, що його армія серіозно загрожувала **жидам** та подає тенденційне советське джерело - повістю Миколи Острівського, заподана в англійському перекладі з 1937 р., яка має називу 'Making of a Hero', а також Соломона Гольдельмана, кслинського члена українського кабінету, який твердив, що українське високе військове командування - залежало в цілості від волі старшин і вояків, що мовляв, спричиняло страх у ставленні спротиву юрбі погромників. Командування не мало відвали карати старшин за кровопролиття **жидів** (стор. 218). Дальше автор наводить твердження, що Петлюра мав би був сказати, що він жаліє з приводу погромів, але вони (погроми) держать дисципліну в армії (стор. 220).

Це справді дивне твердження автора, бо насправді Симон Петлюра, не лише болів з причини погромів, але видаває декрети проти погромів, які здебільшого робили московські окупанти для прокачії. Ми знаємо що навіть було проголошено та опубліковано в київській газеті *Рада*, що за протижидівські погроми каратиметься розстріла **ми винних!**

Авторові слід би було поцікавитися публікацією С. Гольдельмана, недавно виданою в Мюнхені Пресовим Бюром УНГАДи в 1956 р.. або також працею "Жидівські погроми в Україні", виданої англ. мовою "Приятелями України" ще в 1919 р у Вашингтоні. Автор на стор. 220-ї аж якось дивно твердить, що Червона Армія в той час виглядала як спаситель, признаючи, одна, що напочатку окупації України, вона теж відповідала на за **жидівське** кровопролиття, приписуючи їй таких 106 вчинків. Автор каже в дальшому, що про положення **жидів** в Україні в тім часі, добре описує Ізак Бабель, сам комуніст і **жид**, принаджений, як сам піше, до пралячої кляси, що міг за ніч більше стратити більше, як робітники заробити за місяць.., маючи автомобіль до розпорядимості та віллю біля Москви, якого Москва таки зліквідувала та недавно регабілітувала.. Коли комуністична влада вже добре загніздилася в Україні і **жидам** тоді стало безпечніше жити.

Автор нараховує в усіх погромах і виступах за роки від 1918 до 1920, що там було вбито 30 тисяч **жидів**. А 10 % всього **жидівського** населення було потурбовано

Її дані автор опирає на основі писань Гайфца з 1921 року, А. Д. Розенталя, віданих в Єрусалимі 1929-31 рр й ін., яких не маючи під руками, трудно провірити й ствердити їх правдивість. **Жиди** творили загони (в Одесі) самооборони. За советським автором М. Острівським, автор описує теж про **жидівські** погроми на Білорусі.. що їх описано Острівським в повісті "Як гартувалася сталь", та А. Фадеєва в повісті "Розгром", та на жаль неможна в те вірити, бо автор ніде не зазначив, що це є большевицькі самооправдуючі необ'єктивні повістевого жанру дані.

В підрозділі *Лід нацистичним перором*, автор на ст. 297 - 300 описує про знищування **жидів** німцями, згадує і про колаборантів, поняття сумнівного значення й сьогодні вже кожна людина знає, що ціла Європа була під окупацією німців й ладила своє життя не колаборанством. Автор пише безпідставно, повторюючи за **перорами** наклепами, що німці ще в 1-й світ. війні були за українською і ррредентою... Це є безглузне твердження, яке ніде не відержує критики!

Треба б авторові знати, що ідея **самостійності** України є така сама, або й подібна, як для **жидів** було визволення Ізраїля, та різниця, що **жиди** вже мають Ізраїль у Палестині.. а ми ще не маємо самостійної батьківщини - України!

Треба однаке признати, що автор представив **жидівську** справу в Україні таки в багато справедливішому світлі, як інші **жидівські** автори, і тому пишемо ці рядки в нашім журналі.

Автор знає і ми це знаємо, що протижидівські погроми виникнули в Україні не з ненависті української нації до **жидів**, але були вони пляново запалювані московськими единонеділимцями ще далеко перед революцією, а це, що вони відбувалися на українських землях - не є і не може бути провиною українців й за це українська нація не відповідає.

С. О. : **ЖІДІ ВСЬКИЙ ЄРУСАЛИМСЬКИЙ ЗБІРНИК ПРО ЗНИЩЕННЯ ДВОХ ЖІДІ ВСЬКИХ**  
**ГРОМАД ПІДЧАС ОКУПАЦІЇ УКРАЇНИ НІМАЦІЯН**

**ІДА ВАШЕМ СТУДІЇ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ІВАНІЧНОСТІ УКРАЇНИ НІМЦІЯМИ**  
**YAD WASHEM STUDIES on the European Jewish Catastrophe and Resistance, III.**  
**Jerusalem, Israel, Department of the Jewish Agency, 1959. 320p.**

Це в 1957 році почав виходити в Єрусалимі на англ. мові збірник, назуву якого ми подали повище. В нім не було згадки про жidівські переживкни там за нацистів в Украйні. Але вже в другому збірнику стрічкою статтю "Меїра Таїха про "Жidівські самодімністриці в гетто Шаргород (Трансністрія)" В третьому збірнику за 1959 виданий Йомом Еш, на стор. 302-320, в розділі документи і свідчення (мабуть чм не вимушена сповість оберлейтенанта німецької армії Ервіна Бінгеля), про знищення двох українських жidівських громад, тобто Винниці та Умані в роках 1941-42. Він зізнає, що належав до 87 полку піхоти, 36-ї дивізії, 12-ї німецької армії, якого відправлено в сторону Львова. Під дорозі він побачив знищання СС-ів над жидами. У вересні 1941 р. він уже був у Винниці та Умані, де доручено йому з групом вояків охороняти летовище. На стороні 306 зізнає він далі, що на то летовище почали сходитися люди, які на основі приказу української міліції зібралися тут для копскрипції ("?"), чи перепису; показалося, що то були жиди. Незабаром літаки привезли якісь відділи СС-ів, які мали перевести перепис в Умані жidівського населення. СС-си засівши за столами, казали присутнім роздягатися до нага та відложить на стіл дорогоцінні речі; годинники, обручки, браслети, тощо. Опісля означені "команди" почали пістолями ліквідувати розібраних жидів, кидаючи їх до вже приготованих ям, яких присипали вапном. Наступала друга лава і з ними поступали так само. Це викликало велике враження на декількох старшин, які дістали нервовий резстрій й були відставлені до лічниці у Львові. Коли ввечері він повернувся до міста, то разом зі своїми до команданттури й запитався, чому такі акції переводиться? Відповідь була. Це такий був наказ особисто від Гімлера, який йому показано й він це прочитав. Там було теж написано, що шість німецьких старшин було зліквідовано повіщенням на деревах, розібрані до нага, з розпореними черевами, і ці мовляв вбивства заподіяли з помсти жиди-партизани, що у відплату Гімлер зарядив, що за кожного німецького старшину має загинути 10.000 жидів, без різниці полу, чи віку. Це звернення було для СС-си і внаслідок того було винишено 62 тисячі жидів, що було потверджено теж і українською пресою та свідками.

На другий день було заарештовано двох вояків за те, що під час тієї кривавої акції робили знімки.

Подібна акція відбулася і в Вінниці, де зліквідовано 20 тисяч юдів, каже він. Украйнська міліція, вишколена СС-сами, на їхній наказ була впроваджена до Умані, і до цієї акції надано національний характер розпропагуванням українською пресою під такими (ніби то) кличами: нація виконує незалежний розсуд за народною справедливістю.. І дальше розповідає свідок різні фантазії, мовляв кіннота укр. міліції з пістолетами та крісами й шаблями дико в'їждала в міський парк та гнала людей перед собою стріляючи й ріжучи шаблями ту масу народу. Таке "твірдження", то чиста фантазія, і в таку фантазію навіть в Єрусалим важко повірити! Опрокинути такі "свідчення" дуже легко, без великих описів може зробити кожна людина, що шукає правди: по-перше, коли б так, як подає "свідок" укр. міліція воювала шаблями та крісами, то напевно сама німota, що все іншевізуала, була б попала під засяг стрілів (у парку?); по друге, відомо кожному, хто був і жив будьjak у тих проклятих часах в Україні, що ніякої "кінної" міліції в Україні не було. По третє, відомо і те, що німаки самі вбивали і юдів і українців, бо тим фахом-жордуванням невинних людей, німці з ніким не ділилися. Не перечим, що допоміжні чинності могли під примусом робити ю українські міліціонери, якщо такі там були, бо німota у своїй жорсткості примушували навість самих юдівських міліціонерів заганяти своїх братів в смішні знищення! Правда "свідок" згадує, що ту банду провадив та керував нею старшина, чи старшини СС-сів, але всеодно, той свідок-німак, майже без обиняків себе виправдує, а провину сугерує українцям.

Є ще одна деталь у тім "свідченні", а це те, що той же свідок каже, що робив знимки з і сцен мордів, і коли за деякийсь час ніби то розкопано в парку у Винниці могли, де розкопано 213 трупів, яких мовляв було сказано, що помордували большевики ГПУ, але свідок каже, що це бачив ті трупи і переконався, що то були ті самі трупи точно - 213, що їх помордовано пару тижнів перед тим у парку ... Вириває питання: хто ж то є той "свідок", що робив знимки, все бачив, і до того він був німецьким старшиною? Нам здається, що аж такими методами обвинувачувати укр. мінімізмі ліціонерів, може вживати лише комуністично-московський агент, що кермується не правдою, але ненавистю до українців взагалі. Здається, що ті "свідчення" - це препарат московсько-комуністичної прокуратури. А таких свідчень не побінні вважата гідними правди теж у Єрусалимі, як там шукають за правдою, а вона ясна: мордували націсти, мордували й комуністи.

Д-р Ол. Соколицька,  
старший бібліотекар:

### ВАЖНІ АНГЛОМОВНІ БІ БЛ ОГРАФІЇ ПРО УКРАЇНУ

Про вагу бібліографії годі нам говорити, це бобре розуміють всі нації і держави світу. Вагу їх знають і поневолені Москвою народи та видають свої національні бібліографії англійською мовою. Ще вже зробити балтійські народи, поляки, мадяри й інші. Для москалів у ЗДА, Канаді та Англії видають самі англіє-саси. Лише українці не прикладають тому більшої уваги, зокрема їх політичний провід у ЗДА, хоч така праця готова до друку жде ще від 1960 р. Виготовив її фахово автор цих рядків, але не має можливості її видати друком. А шкода велика; її можна б друкувати та треба друкувати. Треба лише хотіти, УККА таки міг би знайти і на це потрібні фонди.

Для демонстрації важності англомовної бібліографії про Україну, ключа до відомостей і знання про Україну, хочу навести кілька публікацій, видавних у ЗДА та Англії.

GUIDE TO RUSSIAN REFERENCE BOOKS, by KAROL MAICHEL, edited by J.S.G. SIMMONS;  
Vol. I.: GENERAL BIBLIOGRAPHIES AND REFERENCE BOOKS, 1962; Vol. II.:  
HISTORY, AUXILIARY HISTORICAL SCIENCES, ETHNOGRAPHY, and GEOGRAPHY.  
Stanford, The Hoover Institution on war, revolution, and peace, Stanford University, 1964. Vol. I.: 92p.; Vol. II.: 297p. Vol. I.: A; vol. II.: B-F.

1. Інститут Гувера при Станфордовському університеті в Каліфорнії - ЗДА почав ще в 1962 році видавати свою чергову серію бібліографії присвяченої Москві, яка має назву "Гайд ту Рашен референц бакс" у 6-ти томах. Автором її є куратор Східно-Європейської книгозбірні того ж інституту, Карол Майкл. Запланована праця в 1962 р, мала б замінитися в 1966 році. Досі винадо 2 томи; 1-й Загальна бібліографія і довідники; 2-й том - Історія та її допоміжні науки, Етнографія і Географія. 3-й том має охоплювати соціальні науки, релігійної літератури, філософії, військові науки та бібліотекознавство. В 4-у будуть поміщені гуманітарні науки: література, мова, музика і мистецтво. В 5-у томі буде подана стисла наука: технологія та медицина, а в 6-у будуть подані додаткові матеріали та покажчик усіх матеріалів у томах. Що сутінця це бібліографія ССР, оперта на московсько-советських матеріалах, але автор подає (скажеться подати) також національні бібліографії тзв. советських республік. Очевидно, що така бібліографія, де навіть всі церкви євно-слов'янські друки, видані у Krakowі Швайційським Фолем від 1491, зараховано до російських національних скарбів, то це не лише неправда, але щедра для нас. Є там у бібліографії подавле 9 довідників у Українській РСР, але не має там даних про довідники що появлялися у Львові та інших містах Західної України між двома світовими війнами. Також немає там видань української науки, що появлялися в Празі, Берліні, Варшаві, Парижі, Лондоні, ЗДА, чи Канаді. Все інше зараховане на рахунок московської імперії. Також і енциклопедій українських не подавно ні одної, не подано нішо навіть про "українську ладянську енциклопедію". Мабуть вина тутлежить таки за нами самими, бо ми не висилаємо до американських бібліотек своїх видань.

Трохи краще представляється том 2-ї цієї монументальної праці, де подано більше й опрацьовано краще українських матеріалів і їх вирізанено, бо заподано англомовну бібліографію україніки Кисілевського, Є. Пеленського, О. Соколицькою та С. Якобсена. Але й тут ще багато бракує. Між іншими не має там заподано навіть українських атласів, ні мап, а з світової історії не подано ні одного українського автора. Не має подано й Археології проф. Пастернака, ні праць про трипільську культуру й ін., а з історії немає там подано навіть праць нашого найбільшого історика проф. Мих. Грушевського; також географія зовсім не заступлена.

2. U. S. LIBRARY OF CONGRESS. SLAVIC AND CENTRAL EUROPEAN DIVISION  
THE USSR & EAST EUROPE; PERIODICALS IN WESTERN LANGUAGES. Compiled by Pavel L. HORECKY and Robert G. Carlton. Washington, D.C., Govt. Print. Off., 1964.  
67p. 27cm. Is an European periodical bibliography catalog.

Цей Збірник також дуже важливий; містить він періодичні видання мовами західнього світу, включно з ССР, а на першому місці зустрічаємо відому публікацію АБН Ко-респонденц, що його видає пані міс Слава Стецько від 1949 року. Всіх журналів там подано 655; подані всі "сателітні" видання, а укр. журнали є включені в розділ ССР та в загальній частині. Їх легко можна знайти в індексі під гаслом "українські справи" їх вони мають такі порядкові числа: 117, 473, 489, 511, 568, 570-575.

Це, що там є подано ще далеко не охоплює всього того, що подати було б треба й цю решту треба було б приготувати так, щоб вся могла попасті до другого видання, щоб кожик той видань україніки західними мовами світу був повніший.

## УКРАЇНСЬКИЙ ЛІТОПИС

960

## КАЛЕНДАР ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ

22 . 1918 Укр. Центральна Рада проголосила самостійність України. [У-м Універсалом.]

## на Года професии **Свято Державности**

**Свято Державності**

Хвилює радісний майдан,  
У золоті свята Софія  
Угору вироста, як мрія,  
І горду булаву Богдан  
Простер в майдуття над юрбою.  
Вже здійснено. Не мрія — чин!  
І в зріві мідяному кінь  
Зривається, немов до бою!

Лунає дзвонів вітчий спів.  
Серця Й простори він колине.  
І нагло мовкне. Нагло тиша,  
І в ній на крилах голубів  
Пливуть слова у безгомінії:  
"Від нині Ти. Народе, знай,  
Тобі увесь належить край,  
Від нині вільна Україна!"

С. Орлюк

22. 1. 1919. Згідно з ухвалою Трудового Конгресу, Директорія проголосила в Києві злуку (соборність) всіх українських земель.

23. 1. 1667. Андрушівська умова між Польщею і Москвою та поділ України між ними....

23. 1. 1921. Місковський скриптовбивця вбив класика украйн. музики Миколу Леонтовича, що опрацював бл. 200 укр. народ. пісень на хор. Відомі, між ін.: "Ві, пряду, пряду", "Ізза гори кам'яної", та "Над річкою беріжком". "Козака несуть", "Шед-прик", "Козака несуть". Кант Пчайської Бажої Матері" теж почав писати опера "Русалчин Великден", але не закінчив.

27.1.1790. У місті Городище на Київщині народився письменник-байкар Петро Гулак-Артемовський; відомі його бейки "Пан та собака" та багато ін.:

**27. 1. 1871.** Народився поет Павло Тичина, дуже талановитий, автор юбірки "Соняшні Кларнети". "Плюг" та багато більше інших, але пішов духовно на службу комуні.

Про Тичину можна б найкраще сказати словами Лесі Українки:

Не поет, у кого думки  
Не літають вільно в світі,  
А заплутались навіки  
В золоті тонкі сті.

Не поет, хто забуває  
Про страшні народні рани  
Щоб собі на вільну руки  
Золоті надії кидані!

28. 1. 1734. Громада гетьмана України Данило Апостол, володіння якого Москва обмежувала.

**28.1.1879.** Помер знаєць укр. звичаєвого права, етнограф і поет, автор "Ще не смерла Україна". Павло Чубинський.

**28. I. 1920.** Помер у Полтаві письменник Ганас Мирний, автор повісті "Хіба ревуть воли як ясла повні?" (Лихі дні: Лідо давнє і сьогочасне. Морозенко" й б. інших).

**28. 1. 1929. Перший Конгрес Україн. Націоналістів у Відні; створено ОУНаціоналістів..**

**29.1.1663.** П'ємр архиепп. Мелетій Смотрицький; укр., учений, написав першу Граматику Української мови 1619, автор патріотичного твору "Тренос"-оплакує стан церкви

**29.1.1805.** Відкрито Харківський Університет на 4 факультети; словесного, етико-політичного, математичного та медичного (психологічне підгрунття дав Г. Сковорода).

**29.1.1919.** Бій під Крутами, 120 км на схід від Києва, на заліз. шляху Київ-Вороніж, д. Крутама, 300 км від Києва, бій між 5000 російськими та 2000 українськими військами.

Вони здійсніть в сузір'я незагасне —  
Щи п'ять звичайних літер на землі,  
І дзвали в серце, мов проміння ясне,  
**Моя білобровиця** з чорної імлі.  
Морозна ніч, мов криця, тужавіла,  
Земля ридала в розпачі німім —  
І моя огненній піднімлися крила  
І застили світлом золотим, —  
І нас коли на хобі зіо немає  
**Кругути**  
І сіра мла клубочиться в степах —  
Ясне сузір'я хмари прорізає  
І, як вонон, спадає нам на шлях.  
І золотий наш той же виноград —  
Нехай шаліє вітер по дорогах  
Для нас стає благословенням Бога  
Кривавий день в січневий снігопад.

НД

Як леви, боролись вони за народ,  
За правду народного діла,  
Життя їх стріяло тернами негод,  
А смерть їх безсмертям зустріла.

— О, Олеся!

**30.1 1111. Відбувся похід на половців, що почали дошкулювати Українській Державі .**

**30.1.1868**, Народився в ЗУЗемлях історик та письменник Тячеслав Будзиновський, автор відомих історичних оповідань та повістей, як: *Під одвум булаю; Осавул Підко ва, Шляхецьке право, Пригоди Запорозьких Скіпальців, Пан Гуляй-душа, а також віді до Історії України "Ішли Діди на мухи", "Козацькі часи в народній пісні" та оповідання "Волю бити Козачком" і багато інших.*

31.1.1918, Помер укр.вчений фізик, проф. фізики на політехніці в Празі та перекладач Біблії на українську мову (враз із Кулішем) - Іван Полій.

## ЛЮТИЙ

2. 2. 1812. На Полтавщині, хутір Убіжище, народився славний наш байкар Євген Гребінка, що 1834 р. видав окремо збіркою своїх байки-шо є знаменитою сатирою на людські слабості; у Петербурзі організує видання альманаху *Ласівка*; тут у Петербурзі почав грати Шевченко-ві; автор повісті "Чайківський", байок "Ведомий Суд" та інші.
3. 2. 1898. Народився поет Євген Плужник, автор збірки поезій *Рівновага* та інші. Був у тюрмі, засуджений до страти, але ІКБД цей вирок не виконало, а присуд було в пізнішому часі замінено на 10 років каторжних робіт на Соловках, де поєт і помер.
3. 2. 1864. Народився укр. поет-сатирик Володимир Самійленко; його твори сатири "Україні" та "Герострат", Ельдорадо". "На печі" "Горе поета", і ін.
4. 2. 1793. Відбувся 2-й розділ Трільші, і тоді Правобережна Україна (Чолинь та Піділля), що була Ангальтським договором дана Трільші, - відійшла до Росії.
- 5/2/1918. Московські війська Муравйова, що знищили спротив під Крутами, підійшли аж під Київ та почали його бомбардування.
7. 2. 1933. Помер укр. артиста і організатора укр. театру Микола Саловський; оставил нам цінні спогади "Мої театральні згадки."
7. 2. 1942. Перший Собор єпископів УАПЦ у Лінському організувє УАПЦ на звільнених від большевиків українських землях.
8. 2. 1918. Центральні Держави визнали незалежність Укр. Народ. Республіки.
8. 2. 1940. У Празі - Чехія, помер укр. письменник і поет та педагог Спиридон Черкасенко. Його драми: *Про що тирса шелестіла*; *Казка старого жиня*, та інші. Він є автором гарної істор. повісті "Пригоди молодого лицаря". У Чехах на еміграції написав теж драми "Чого народ мовчить", *Северик Налмайко*, *Богдан Хмель*; *Вельможна пані Кочубеїха*; а теж дитячі драм-етюди та опрацював легенду з еспан. про Дона Хуана: "Дон Хуан і Розіта".
9. 2. 1918. У м. Бресті представники Центральних Держав - Німеччина, Австро-Угорщина й Болгарія та Туреччина - підписали з представниками УЦРДи *Мировий Договор* та визнали Україну вперше самостійною державою!
9. 2. 1918. Під напором московсько-комунівійськ, УЦРД опуссила Київ і осілася в Житомирі; більшовики тоді знишили в Києві 3000 невинних людей!
9. 2. 1942. Німецьке гестапо арештувало в Києві сотні українських інтелігентів, у наслідок провокації проф. всесвіт. історії Штепи; між ін. тоді арештовано й письм. Олену Телігу, поета Івана Ірлявського, ред. Івана Рогача, проф. Гупа, та багато інших і всіх їх гестапо за кілька днів розстріляло.
10. 2. 1900. З ініціативи Миколи Міхновського засновано першу політичну партію в Україні (*РУП- Революційна Українська Партія*).
11. 2. 1852. Помер письменник-українець Микола Гоголь, автор "ТАРАСА Бульби" та ін..
12. 2. 1871. Народився на ЗУЗ письменник-сатирик Лесь Мартович († 1.1. 1916).
12. 2. 1924. Поляки замордували у в'язниці сп. Ольгу Басраба (у Львові).
12. 2. 1939. Відбулися вибори до 1-го Сойму Карп. України. (1-е засід. Сойму - 15.3. 1939).
12. 2. 1945. Загинув у бою з большевиками сл. п. Дмитро Клячківський (Клим, Савур), член проводу ОУН.
14. 2. 1897. Помер поет, письменник і культ. діяч Панько Куліш, автор славного історичного роману-хроніки *Чорна Рада* та ідилії "Орися", збірка поез. *Досвітки* та ін.
20. 2. 1054. Помер Великий князь київський Ярослав Мудрий, (розділив своє Князівство) ..
21. 2. 1942. Німці розстріляли письменницю Олену Телігу.
22. 2. 1860. Народилась геній-артистка Марія Заньковецька, виступала в Києві та ін. м.
24. 2. 1574. Появилася друком в Україні перша друкована книжка п.н. "Апостол."
24. 2. 1608. Помер кн. Константин Оссолізький, великий покровитель української культури.
24. 2. 1865. Народився письм. Іван Липа, член Т-ва *Тарасівців* і член УЦентр. Ради.
24. 2. 1946. Згинув у бою з большевиками Грегіт Різум, легенд. командир УПАрмії.
25. 2. 1871. У м. Звягелі на Волині народилася найбільша поетка Леся Косач-Українка
26. 2. 1608. Помер князь Костянтин Острозький, відомий меценат та культурний діяч.

27.2.1664. Поляки розстріляли під Новгородом Сіверським полковн. Івана Богуна .  
27.2.1918. Початок походу Українських Січових Стрільців проти більшевицьких військ.

### Б Е Р Е З Е Н Ь

1. 3. 1880. Народився поет Олекса Коваленко, лірик, автор кількох "Декламаторів".  
1. 3. 1918. Війська Української Центральної Ради відкинули більшевиків і взяли Київ.  
2. 3. 1861. Скасовано в Україні і в цілій Росії кріпацтво, але пани дали знушилися..  
2. 3. 1882. У с. Харківцях на Полтавщині народився, письменник-селянин Архип Тесленко  
3. 3. 1811. Народився на ЗУЗ поет Антін Могильницький, діяч галицького відродження -  
3. 3. 1827. У с. Веселій Поділ на Полтавщині народ. наш байкар Леонід Глібів, автор і  
байок, приказок для дітей та автор пісні "Стоїть гора високая..."  
3. 3. 1918. Осередні держави підписали з РСФСР у Бересті - Литовському мир, де Моско-  
шина зобовязалася визнати незалежність України, але цього не додержала..  
3. 3. 1918. Велика маніфестація українців у Львові, бо Берестейський мир давав надії.  
3. 3. 1947. У Львові помер академік проф. Філарет Колесса, учений, музик, етнограф і тд.  
4. 3. 1852. Помер Микола Гоголь, письменник із українського роду, автор "Тараса Бульби"  
5. 3. 1947. Померка у Перемишлі укр. дічка-письменниця Уляна Кравченко(Шнайдер).  
5. 3. 1950. Згинув Головний Командир УПА, Провідник ОУН на укр. землях і Генеральний  
Секретар УГВР, генерал-хорунжий Тарас ЧУПРИНКА(Ромад Шухевич) біля Львова.  
6. 3. 1939. У Києві проти будинку університету відкрито пам'ятник Т. Г. Шевченкові.  
7. 3. 1899. У Старо-Животові народ. письменник Аркадій Любченко, автор "Вергено" Помер  
Любченко 25.2.1845 на еміграції у Бад-Кіссінгені, в Німеччині.  
7. 3. 1917. У Петербурзі полки Волинський, Преображенський та Ізmailівський, в яких  
переважали українці - вояки, повстали проти царату і так почалася революція.  
8. 3. 1169. Суздальський князь, Андрій Боголюбський з москалями зруйнував м. Київ.  
9. 3. 1814. У с. Моринці, на Київщині, народився геній України - ТАРАС ШЕВЧЕНКО  
9. 3. до 19.4. 1930.

"Благословенна хай буде година,

І тая хата, і село,

Що Україні принесло

З великих Наїбільшого Сина".

10.III.1861. У Петербурзі помер Тарас Шевченко.

**Б. Лепкий**  
("Кобзареві України")

Поклон Тобі, великий наш Тарасе!  
Повік Твоє ім'я благословенно будь!  
Шо нас покорену, роздерту, темну масу  
Від Татарів до дрімучого Кавказу  
Зцілив, з'єднав і показав нам путь.  
Поклон Тобі від мертвих і живущих  
І ненароджених, грядущих поколінь,  
Всіх — в Україні й поза нею сущих  
За світлий дар, за приклад невмирущій  
Глибока шана, тихий наш поклон!

**Кость Вагилевич**  
("До Тараса")

13.III.1923. Помер у Відні поет Олекса Коваленко.

14.III.1923. Вирішенням Антанти (Англії, Франції та Італії) Східня  
Галичина, Західня Волинь, Холмщина, Полісся й Підляшша віддані на  
поталу Польщі.

14.III.1939. Впала Чесько-Словачська республіка і на її місці в  
Чехії заснував Протекторат Чехії й Моравії, відродились в самостій-  
ні держави Карпатська Україна і Словаччина.

15.III.1939. Український Народний Сойм Карпатської України про-  
голосив у Хусті самостійність своєї Держави, видавши закон ч. 1:  
§ 1. Карпатська Україна є незалежна Держава.  
§ 2. Назва Держави є: Карпатська Україна.  
§ 3. Карпатська Україна є республіка, на чолі з президентом, вибра-  
ним Соймом Карпатської України.  
§ 4. Державна мова Карпатської України є українська мова.  
§ 5. Барва державного прапору Карпатської України є синя і жовта.  
§ 6. Державним гербом Карпатської України є дотеперішній краєвий  
герб і тризуб св. Володимира Великого. Переведення цього мі-  
сця закону полишається окремому законові.  
§ 7. Державний гімн Карпатської України є "Ще не вмерла Україна".  
§ 8. Цей закон обов'язує зараз після його прийняття.

Та мад'яри вже кинули свої добре озброєні регулярні війська на  
Карпатську Україну і жменю погано озброєних Січовиків, її захисни-  
ків, хоча і виявили безмежну хоробрість та жертвенність, не змогли,  
проте, стисмати навали військ в багато разів переважаючого ворога.  
І Карпатська Україна впала...


**Нові  
Видання**

11. - **КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ** Українського Голосу на 1965 рік. Накладом і друком Видавничої Спілки Тризуб, 216 Дафферін Аве., Вінніпег, 4, Ман., Канада, ст. 190±2 непагінованих.
12. Марунчак, Михайло, Г.: *Студії до історії українців Канади*. Том I. Штлянські поселенці та українська громада в Пайнт Доглес. УВАН. Збірник Західознавства Т. X(8), Вінніпег 1964-1965, ст. 255.
13. Антонович, Катерина: *З моїх споминів*. УВАН, Серія: Літопис УВАН, ч. 23. Вінніпег 1965 р, Накладом УВАН, стор. 31.
14. Rudnyckyj, B. J; *An Etymological Dictionary of the Ukrainian Language*, Part 4. UVAN, Winnipeg, 1965, Canada, pp 289½ - 384. Price \$4.-
15. Foster, M., James: *Slavic in North America, An Exploratory Study into the Language of Ukrainians in the USA*. Slavistica No. 53. UVAN, Winnipeg-Urbana 1965, p. 24. \$1.-
16. М. І.: *Спрах в лісах Індії*. Правдива подія з далекого краю. За І. М. Франсісом переповів... "Найкращі оповідання" ч. 1. "ОКО" Нью Йорк, 1965, ст. 32, ціна прим. 35 сот.
17. Грінченко, Борис: *Без Хліба*, оповідання, друге видання, вступна стаття Б. Д. Бобиря ; "Дешево" Бібліотека красного письменства, ч. 5., "ОКО", Нью Йорк, 1965, сторін 24, ц. 35с
18. Прінченко, Борис. *ХАТА, оповідання*, друге видання , "ОКС", Нью Йорк, 1965, с. 26; ц35с
19. Герлінг, Д-р: *Дівчина, з котрою не жилили...* друге видання, "ОКО", Нью Йорк, 1965 р сторін 36. Ціна прим. 50 с. ( ч. 13)
20. Забіла, Наталя. . СЛОВО про ГОРІВ ПОХІД, друге видання. Українське Видавництво "Говерла", Нью Йорк, д. 1965 року, ст. 82 (формат м. фоліо); ціна прим. 1 долар.
21. - *Календар СЛОВО на рік 1965*. Видавництво "Вільне Слово", Торонто, 1965, ст. 96. Четвертий річник. Обкладинка роботи Наталки Росоха.
22. Храпливі, Леся: *ПИСАНКА Українським Дітям*. Ілюстрації Петра Андрусіва. Видавництво "Українським Дітям". Нью Йорк-Манхен, 1965. 16 сторін; друк двокольоровий. Ціна 1.50
23. RUSYCH, OLEH - LONDYN, SOVIA, M O S A I C A R T. EDITOR: ANDREA S. LONDYN (NEW YORK, 1965; 36 PAGES, ALL ILLUSTRATED. PRICE:\$3.50
24. Гартман, А. Г.: *ЯК ПІКУВАТИСЯ БЕЗ ПІКУВАЛЬНИКА?* друге видання, Українське Видавництво "Говерла", Нью Йорк, 1965, Сторінок 32, ціна примірника 50 сотиків.

### Ukrainian Pysanka Designs (Easter Eggs)



Христос Воскрес  
 Щасливих Свят

# ВИДАННЯ

За 1964 рік

78. Rudnyckyj, B., J.; *An Etymological Dictionary of the Ukrainian Language. Part 3.* UVAN, Winnipeg, 1964, p. 193-288. Price \$4.+
79. Woycenko, Ol'ha; *Canada's Cultural Heritage; Ukrainian Contribution.* UVAN. Series UVAN Chronicle, No. 22. Winnipeg, 1964, p. 16, Price \$1.-
80. -Byzantine Rite DIVINE LITURGY of St. John Chrysostom. Redimer Voice, Yorkton, 1964 Translated by Rev. Andrew Muzyka and Rev. Casimir Kuchrek (Imprimatur)-p. 38; \$1.-
81. Лесич, Вадим: *Кам'яні луки; поезії, 1960-1964.* ОЧСУ, Нью Йорк, 1964, 88 с. обкладинка-Якова Гніздовського, з портретом автора.
82. Пастернакова, Марія: *Українська жінка в хореографії;* друге доповнене видання. Накладом Собзу Українок Канади з Фундації ім. Наталії Кобринської. Вінніпег-Торонто, 1964; 238 ст., ілюстроване видання. (Ціна в оправі 5 дол.)
83. Метельський, Роман: *Правда хрізь півночі;* поезії; накладом автора, Пасейк, 1964, стор. 128; ціна прим. в оправі дол. 2.50
84. Коваленко, Людмила: *Спогади Обрії. Частина перша трилогії: Наша не своя земля.* Вида внича Спілка Тризуб, Вінніпег, 1964. Сторін 226, ціна книжки 2.50
85. Вибрані Листи св. Василія Великого. Переклав із грецької мови о. С. Фединяк, ЧСВВ. Українська Духовна Бібліотека. Видавництво ОС. Василіян, Нью Йорк, 1964. Ст. 216; ціна 2.50
86. Де, Олександер: *Пісня серця.* Накладом "Чайка", Лондон, 1964, сторін 143. Адреса: "Чайка", 9 Торнфілдвуд, Лондон, В 12. Ціна книги 2 долари.
87. Соколішин, Олександер. д-р: *Історія віднайдення Букваря Івана Федоровича.* Українська Видавнича Спілка в Лондоні, 1964. Відбитка з журналу "Визвольний Шлях", ст. 12.
88. Соловій, М., Мелетій, о, ЧСВВ: *БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ, Історія, розсвітож, пояснення.* 00. Ва силіяни, Серія II, -"Записки ЧСВВ"-Секція I. Рим 1964. Праці Том ХХ, Сторін 422.
89. Перхорович, Ю.: *Шевченкові Образи Матері Божої на Волині.* (Відбитка з журналу "Рідна Церква", ч. 60, 1964-). Мюнхен, 1964; 16 сторін.

UKRAINIAN PIONEER IN AMERICA  
**Rev. A. HONCHARENKO**  
 EDITOR OF "ALASKA-HERALD-SVOBODA"



До видавця "БІЕЛОСА"  
в Нью Йорку

Високоповажаний Пане Докторе  
Миколо Сидор-Чарторийський !

Прохаю не відмовити поміщення  
цеї памяткової конверти виданої  
з ініціативи Інж. Мих. Вітоніва,  
Ювілейним Комітетом для відзна-  
чення 100-річчя прибуття козака  
священника Агапія Гончаренка до  
Бостону-Нью Йорку, згл. до ЗДА.  
Рисунок Л. Рихтицького, видано в  
Чикаго, накладом 500 примірників.  
Широ дякує: д-р О. Соколішин



Ювілейна печатка, видана з нагоди 100-річчя прибуття  
о. А. Гончаренка до ЗДА(до Бостону). Печатка зеж М. Віто-  
нів із з Бостону; рисунок Л. Рихтицького з Чікало, сико-  
нас Роман Іваницький з Бронксу. Її емблема є ювілейний  
Комітет о. А. Гончаренка в Бостоні, починаючи її хітни,  
1965 р. (д-р О. Соколішин)

THE DAY KHRUSCHEV PANICKED, by George B.MAIR,  
 edited by BROWN,WATSON,Ltd, London N.W.10.  
 DIGIT HOUSE, Harlesden Road, CT.I90, II x 18 см.  
 second ed. December 1962.

Це новеля, однака її ~~мало~~ чоловік добре обізнаний зі сучасними політичними відносинами і читачувесь час при читанні не знає, де у новелі дійсність, а де видумки автора. Автор книжки виступає в роді дипломата, взгядно офіційного шпигуна, який пробує розгадати большевицькі політичні цілі і наміри. Він дійшов до переконання, що большевики віднайшли таємниці т.з. нервного газу і при його по-може задумали підкорити світ. Це мало статися точно 17. вересня 1960 року, тобто в тому часі, як Хрущов плив до Нового Йорку на засідання ООН. Він плив ча кораблі "Балтика" і разом з ним були тоді усі большевицькі провідники. В тому дні большевики задумали випустити зі земних супутників нервний газ, що мав спараглювати і приспасті усе світове населення. Рівночасно большевицькі війська мали обезброти і опанувати приспані краї.

Однака американцям вдалося відчитати кодовані большевицькі прікази і вони відповідно приготовилися. В першу чергу тим самим со-вітським кодом американці порадили Хрущову нічого не зачинати, бо при першому підозрілому русі американські підвідні човни затоплять "Балтику" і з нею цілу большевицьку верхівку, а американські збройні сили розпічнуть нищівний протинаступ. При тому всому совітські супутники, що мали роспилювати з надземних орбіт газ, не змогли під-нятися до гори через саботаж, чи якийсь невияснений дефект. Хрущов попав у паніку і наказав припинити цілу акцію.

На такому тлі автор подає характеристику Хрущова: як то він вдає доброго дідуся, що бавиться з дітьми, то учителя, що напоминає молодих за невиконані норми, то знова він бється в груди і кається за всі гріхи, до яких приводив його Сталін і і. Щойно в Парижі, на відо-мій конференції вільний світ побачив Хрущова таким, яким він був за молодих літ - звірюкою /монстру/, яка не лише розбивала котам голови за йизання сметани, але яка сіяла смерть по цілій Україні. Хрущов був Сталіновим катом в Україні /гачет-ман/ за давним, злих днів, які так богато большевицьких злочинців хотіли забути.

Переляканому американськими погрозами Хрущову на "Балтиці" з'являються змори: він ще раз бачив, як коня Сталін, побіч сталінового падла лежав закривавлений Берія, а з усіх боків насували без-конечні ~~тисячі~~ небізників з України, яких помордували Хрущов, чи яких помордували на його приказ. Океан довкруги "Балтики" запонився трупами з широкої України /від боліт Колісся аж до евразійських степів/. Це мерці, яких заморили голодом, постріляли, вішали, порубали мечами і покололи багнетами. Трупи українських учених і простих селян, бідноти і богачів-кулаків, трупи мушин, жінок, дітей і старців, всі разом, всіх їх знишили і вимордували на приказ Хрущова.

Книжку перечитає кожий з негасучим напруженням, тільки до неї треба мати добре нерви, бо автор за реально описує жахіття большевицької сваволі.

Для нас важне, що він замучену Україну згадав, що сміло і отверто обвинувачує Хрущова у злочинах проти України. Він запевнює Хрущова про те, що його жахіт в Україні йому ніколи не забудуть, ні не простять.

Іван Морукіт

### ЗАКЛИК!

Видавництво "БІ БЛОС" звертається до всіх любителів української книжки, з проханням позичити для перевидання "СПОМИНИ В" о. Агапія ГОНЧARENКА, виданих в Королівстві 1894 року. Ми бажаємо відзначити 100-річчя від дня приїзду о. Гончаренка до ЗДА- перевиданням цього спомину.

д-р М. Сидор Чарторицький  
 та д-р Олександр Соколюшин.

Д-р Роман В. Кухар, Fort Hays Kansas State College.

Д-р Олександер Соколишин. У 390- РІЧЧЯ ПОЯВИ "АПОСТОЛА" і "БУКВАРЯ" ІВАНА ФЕДОРОВИЧА у ЛЬВОВІ. Ред. проф. В. Стецюка. Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА, Нью Йорк, 1964. Доповіді ч. 22.

Аналітична, багата своєю подачею джерельної літератури, знаменно ілюстрована й цікаво написана розвідка д-ра Олександра Соколишина, старшого бібліотекаря Бруклінської Публічної Бібліотеки, нашого відомого бібліографа і вченого, є важливим внеском в обширну літературу, що займається життям та діяльністю славного друкаря на українських землях, Івана Федоровича.

Іого видатну роль в започаткуванні й поширюванні спільно з Петром Мстиславцем друкованого слова в Україні, Білорусії й Московщині підкresлювали своєчасно О.Огоновський, І.Франко, М.Возняк, І.Крип'якевич. Постать цього культурника не сходить і в дальшому з кругозору зацікавлення наших і чужих вчених і дослідників, про що свідчать праці з недавного минулого І.Свенцицького, С.Маслова, І.Огієнка, В.Січинського, А.К.Гричовної, Г.Швейковської, Р.Якобсона, М.І.Марченка, Р.Кобринського і багатьох інших.

Цінна розвідка д-ра Соколишина знайомить нас із бібліографією до цього питання, в загальному, подає список друків Івана Федоровича й обговорює їх, зокрема зосереджуючись над його двома вікопам'ятними львівськими документами, "Апостолом" і "Букварем", оба з 1574 р.

Д-р Соколишин видвигає декілька замітних спостережень. Українська друкарська традиція сягає давніших часів, як московська. Іван Федорович вийшов з України і справжнє його прізвище "Федорович", а не "Федорів", як неправильно подають московські джерела. Тоді як Москва прогнала Федоровича й Мстиславця, погрожуючи їм спаленням на кострі, як прислуговув єретикам, бо друкарство, згідно з тогочасним московським поглядом, це "нечиста сила", в Україні навпаки, плоди їхньої праці прийнялися. Львів треба вважати місцем заснування постійного українського друкарства на українських землях. Це й символічно узмисловлене. В монастирі оо. Василіян у Львові поховані тлінні останки незрозумілого, тероризованого й прогнаного Москвою, за все своє складне життя натомленого, а все ж таки неструдженого працівника на своєму важкому полі, нашого апостола друкарської штуки. Українська земля дала своєму синові останній притулок, як і вможливила йому здійснити діло його життя.

Прекрасну працю Д-ра О. Соколишина читається від самого драматичного початку заведення Гутенбергом в 1450-их рр. друкарства в культурному світі й ролі в цьому культурно-цивілізаційному процесі піонерів у слов'янській ділянці, Швайпольда Фіоля, Франціска Скорини, і аж до останньої стрічки оцінки заслуг для української культури Івана Федоровича з непослабним зацікавленням. Ще один корисний, невеликий розміром, але вартісний значенням причинок до тієї цікавої теми в нашій науці.

**ВСІ УКРАЇНЦІ В НК ЙОРКУ ТА В ІНШИХ СУСІДНІХ СТЕЙТАХ Завжди  
СЛУХАЮТЬ єдину світську Українську РАДІОПРОГРАМУ "Гомін України"!  
СЛУХАЙТЕ І ВИ ТА ПІДДЕРЖУЙТЕ її МОРАЛЬНО Й МАТЕРІАЛЬНО, БО ЦЕ є**

TEL. GR. 5-0470

**ВАША РАДІОПРОГРАМА!**

Українське радіомовлення  
"ГОМИН УКРАЇНИ" провадить  
що суботи вранці 8:15-8:45  
д-р Микола Сидор Чарторий-  
ський з Родинкою!

ГОМИН UKRAINIANY  
(Echoes of Ukraine)  
DIR. BY N. S. CZARTORYSKI, PH.D.

SAT. FROM 8:15 - 8:45 A.M. 238 EAST 6TH STREET  
SUN. FROM 10:30 - 11 P.M. NEW YORK, N.Y. 10003



KC. 1330 AM  
& 97.9 FM

# ДОВІДНИК

1. **Новий Житомир**, квартальник суспільного життя, науки й мистецтва, ч. 13. Рік IУ. Жовтень-грудень 1964, сторін 80; головний редактор д-р Юрій Мулик-Луцик; передплата на рік 3 дол.; окреме число 75 с. Вінніпег, Канада.
2. **Голос Православного Братства**. Українське Православне Братство Святої Тройці в Чікаго, Ілл. Ч. 1. (9), Рік 3. Чікаго, 1965; 34 сторінки (Квартальник); головний р. М. Кульчицький; адміністратор М. Гікавий, ціна одного числа 50 с.
3. **Визволений Шах**, суспільно-політичний і науково-літературний місячник, Кн. З. березень, 1965, Річник ХІІІ (ХІ). Сто (244-360); видає Українська видавнича спілка у Лондоні. Головний редактор Г. Драбат.
4. **Інформаційний Листок** Об'єднання українських ветеринарних лікарів. Чікаго-Саскатун, 1964; рік XV. Ч. 4. Стор. 32. Головний редактор д-р М. Небелік. Тираж 230пр
5. **Віра й культура**. Місячник української богословської думки й культури. Орган Украйнського Наукового Богословського Товариства. Березень, ч. 5. Рік ХХІІІ (137) Сторін 32; Річна передплата 4 дол., окреме число 40 сот.
6. **Жіс**; журнал літератури, науки, мистецтва, критики і суспільного життя; вересень-жовтень, 1964; ч. 5. Виходить пр двох місяців; видає і редактує Б. Романенчук; стн. 137-168. Річна передплата 3 дол. окреме число 50 с.
7. **L'EST EUROPEEN, PROBLEMES ACTUELS - NOTES HISTORIQUES**. 3-E ANNEE, NO 35. NOVEMBRE, 1964. P. 34. REVUE MENSUELLE. DIRECTEUR : W. KOSYK. REDACTION - ADMINISTRATION: 5, RUE CADET-PARIS 9. FRANCE.
8. **ВІСНИК. Суспільно-політичний місячник**. Організація Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ), липень, 1965, ч. 2(193); Рік XIX. Нью Йорк, ст. 32; передп. річно 5 дол
9. Соколішинь Ол. д-р: **Шевченкіана в англомовній літературі** (Вібліографічна розвідка). Відбитка з «Овиду» - липень-серпень 1964 р. ст. 29-36.

## СЛОВО НА СТОРОЖІ

ність, послаблюється кількісно й якісно українська субстанція, грозить мовне її ідеїне винародовлення.

*Я на сторожі коло із  
поставлю слово.*

Т. ШЕВЧЕНКО

Великий син українського народу Тарас Шевченко поставив на сторожі земляків "в Україні ї не в Україні сущих" своє полууміння поетичне слово. Цим словом він боровся проти національного, суспільного й усіякого іншого поневолення людини. Цим словом Шевченко закликає до будівництва власної гати - української національної держави. Ним він заохочував до боротьби з національним і з соціальним поневоленням у якій вони не були б формі. Своїм надгніненим словом Шевченко передкував, що треба вірити в "правду на землі", братолюб'я й удосконалення людини й змагати до цього всіма силами.

Шевченкове слово, українське слово, ї врешті українська мова в цілому, мають велическі значення для українського народу "не в Україні сущого", тобто для українських поселенців, розкинутих по широкому світі в Європі, в Америці, Австралії, Новій Зеландії й Азії. Українська мова для цих поселенців - основний й найважливіший об'єднавчий і освідомлюючий чинник, великий культурний скарб і пазургия легітимація ігнобр'я приналежності до української спільноти. Завмірас мова - завмірас національна свідомість, заникає асиміляційна відпор-

Українська мова в діаспорі заслуговує окремої уваги й окремого піклування. На жаль, якогось зорганізованого зусилля, якогось плянового намагання плекати її досі не виявлено ані в Європі, ані в Америці, ані в Австралії, ані в Новій Зеландії. І от після довгих заходів, нарад, дискусій зорганізовано в листопаді 1964 р. в місті Вінніпезі в Канаді "Товариство Плекання Рідної Мови" Т. П. Р. М.

Одна з найголовніших дій нового товариства було приступити до видавання окремого журналу, присвяченого справам культури української мови. Редактором став проф. Я. Рудницький.

Передаючи в руки широкій громаді перше, пробне, число нового видання, висловлюємо надію, що воно знайде відповідний відгук і підтримку в людей доброї волі, а передусім у тих, що їм не байдужа справа збереження й плекання української мови в діаспорі. Ставаймо всі в ряди "Товариства Плекання Рідної Мови", ставаймо співробітниками, передплатниками й читачами „Слова на сторожі" - органу, присвяченого культурі української мови.

**ПЕРЕДПЛАТА:** \$ 5 за 6 чисел, одно число \$ 1.

**Замовляти:** SLOVO NA STOROŽI

P.O. Box 3597, Sta. B.,

Winnipeg 4, Man., Canada

**КОНГРЕСМЕН ДУЛЬСКІ ЗГОЛОСІВ У КОНГРЕСІ ЗДА  
НОВУ РЕЗОЛЮЦІЮ В СПРАВІ ВІДАННЯ  
ШЕВЧЕНКОВСЬКОЇ ПОШТОВОЇ МАРКИ**

Вашингтон. — Конгресмен Дульські, демократ з штату Н. Й., зголосив у Конгресі ЗДА нову резолюцію, якою Конгрес «просить і уповноважує» Генерального Постійного представника «створити та застосувати серію поштових марок волі поземовленіх на честь національних героїв волі». Резолюція пально рекомендує, що «першою і найпершею серії повинна бути поштова марка на пошану чеського поета Тараса Шевченка, який символізує рішучу боротьбу його України, найбільшої поземованої не-російської країни в Східній Європі, за національну волю і незалежність». Як уже інформовано, конгресмен Дульські того ж самого дня, 25-го січня ц. р., зголосив в Палаті Репрезентантів ще одну резолюцію, якою Конгрес ЗДА рекомендував би створення в Конгресовій Бібліотеці окремого Шевченковського відділу етнографії.

Обидві резолюції, після прочитання були передані — одна до Адміністрації Коції, а друга, про Шевченковську поштову марку, до Комісії з питань Понятового Уряду і Державної Служби. Резолюція про Шевченковську поштову марку в досліженні урядському переведена ззвучити:

**Симплекс резолюції**

в спрощені заходів для встановлення серії поштових марок волі поземовленіх народів у честь національних героїв волі, починаючи маркою волі Тараса Шевченка.

Тому, що в своїй Прокламації про Тиждень Понятовських Напів з 1964 Президент заявив: «В річчу слухання справедливово заманіфестували народами поземовленіх країн підтримку Уряду і народу Тріумфів Держав для їхніх справедливих аспірацій» і заявляв усіх американців «захистити віночок відданості справедливими аспіраціями всіх народів на державну незалежність і людську свободу»; і

тому, що від 1959 однією з президентом Діланом Д. Айзенгаузер, як і президент Джон Ф. Кеннеді висловили подібні думки і почувалися в своїх чергових чергових щорічних прокламаціях; і

тому, що Вісімдесятостий Конгрес Зідняних Держав відзначає Тараса Шевченка, поета-літерата України, видавши уповноваження на створення йому пам'ятника на

**DULSKI'S RESOLUTION ON  
SHEVCHENKO FREEDOM  
LIBRARY**

WASHINGTON, D. C. (Special). — On January 25, 1935 the Hon. Thaddeus J. Dulski, U.S. Congressman from Buffalo, N. Y., introduced a resolution (H.J. Res. 225), calling for the establishment of a section in the Library of Congress to be known as the "Shevchenko Freedom Library." The resolution was referred to the Committee on House Administration.

Congressman Dulski has been one of the most energetic supporters of the Shevchenko monument project in Washington, D. C. and a friend of the captive Ukrainian people as well as all other captive peoples behind the Iron Curtain. In 1933, during the dedication ceremonies of the Shevchenko statue site in Washington, Congressman Dulski was a recipient of the "Shevchenko Freedom Award" presented to him by the Ukrainian Congress Committee of America and the Shevchenko Memorial Committee of America. Recently he was also honored by the Ukrainian community of Buffalo in recognition of his services and cooperation with the Ukrainian organizations in that city.

Congressman Dulski's resolution reads:

Whereas in October 1964 our President declared: "Shevchenko well deserves the honors paid him. He was more than

Ukrainian—he was a statesman and citizen of the world. He was more than a poet—he was a valiant crusader for the rights and freedom of men"; and

Whereas in March 1961, President John F. Kennedy stated: "I am pleased to add my voice to those honoring the great Ukrainian poet, Taras Shevchenko. We honor him for his rich contribution to the culture not only of Ukraine, which he loved so well and described so eloquently, but of the world. His work is a noble part of our historical heritage"; and

Whereas in March 1963, President Kennedy also paid tribute to the world-renowned Shevchenko Scientific Society in these words: "My congratulations on the ninetieth anniversary of the Shevchenko Scientific Society, and on your sustained program for support for distinguished scholarship. Among your members have been some of the great names in learning to whom the world owes an incalculable debt. May you continue to extend the frontiers of human knowledge in the years ahead"; and

Whereas in September 1960, President Eisenhower approved and signed a resolution of Congress providing for the es-

tablishment of a lasting memorial to Shevchenko's works in behalf of world freedom and justice; and

Whereas, with understanding and vision, the Eighty-sixth Congress of the United States honored this outstanding freedom light by authorizing the erection of a Shevchenko statue on public grounds in the District of Columbia; and

Whereas the initiative of Congress successfully nullified the exploitation of Shevchenko as an historic symbol by both Moscow and its colonial puppets, and the vehement attacks of the latter against these far-seeing act have clearly proven the wisdom of the United States Government in properly claiming Shevchenko as a towering beacon in the march of freedom; and

Whereas for our times and struggles the universal significance of this revered poet and national hero was permanently established in a galaxy punctuated by other luminaries of freedom, such as his contemporaries Abraham Lincoln, the Italian Mazzini, the Pole Mickiewicz, the Hungarian Petofi, and others from different nations and soils; and

Whereas for our time and beyond, the supreme importance of Shevchenko's works rests in his early and heroic opposition to traditional Russian imperio-colonialism and in his courageous advocacy of the freedom of all captive nations in the Russian Empire, including the freedom of Jews and all peoples in bondage of suppression and slavery; and

Whereas our expanding American interest in the classic contributions of Shevchenko and their universal import can only receive full educational satisfaction by an accessible concentration of his voluminous works and all related studies at a facility of national convenience: Now, therefore, be it

Resolved by the Senate and House of Representatives of the United States of America in Congress assembled, That a section in the Library of Congress shall be established and designated as the Shevchenko Freedom Library. This library section shall contain all the works written by Taras Shevchenko, both in the original and translations, and all volumes related to his immortal contributions and contents therein. This library section shall be established with the expert cooperation of the Shevchenko Scientific Society.

Sec. 2. There are hereby authorized to be appropriated such sums as may be necessary to carry out this joint resolution.